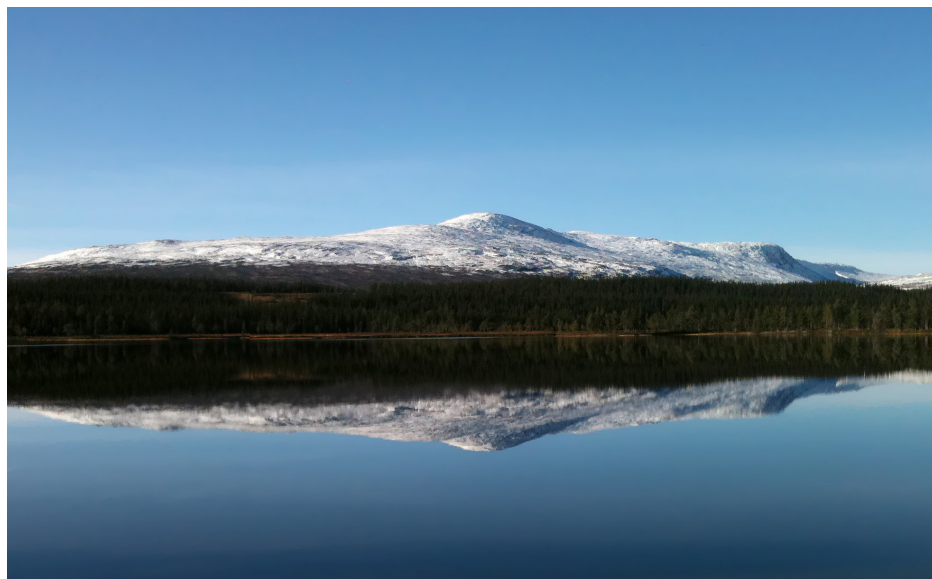

Samisk kultur och tradition i Mariakapellet

Härnösands domkyrka

Storulvån Foto: Ylvers/Pixabay

Härnösands stift ligger på sydsamiskt område och domkyrkan är hela stiftets kyrka. Det är därför med stor glädje som vi nu får möjlighet att permanent synliggöra detta med en samisk gestaltning i Mariakapellet.

Jesu moder, jungfru Maria, har en viktig ställning i det samiska uttrycket för kristen tro.

Mariakapellet har nu en samisk utsmyckning i form av ett altarbrun. Tillsammans med biskopens kräkla som kommer att vara permanent utställd i kapellet får den samiska kulturen och traditionen sin givna plats.

Här kommer samtal kring samisk kultur, tradition och samiskt kyrkoliv kunna föras av de många besökare och turister som naturligt hittar hit och i den gudstjänstfirande församlingen.

Domprost Kent Nordin

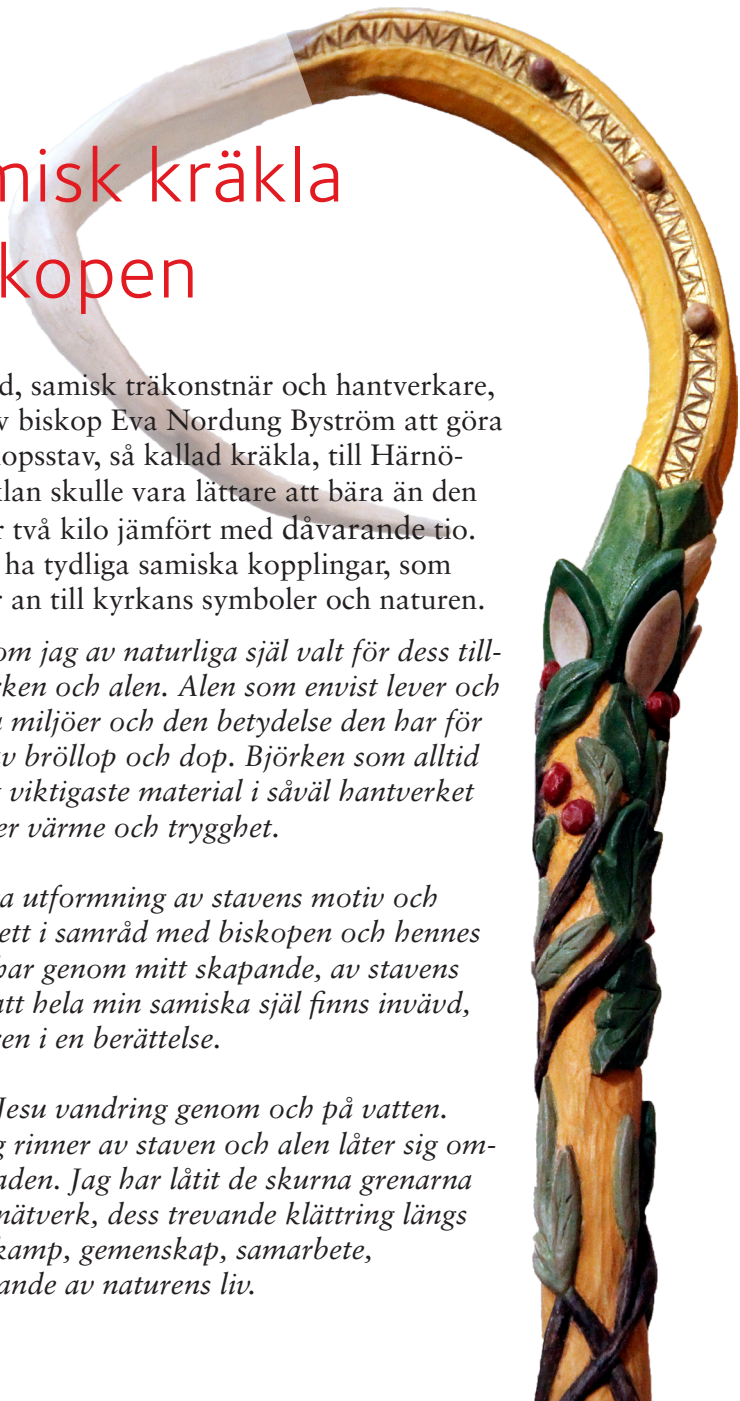
En samisk kräkla till biskopen

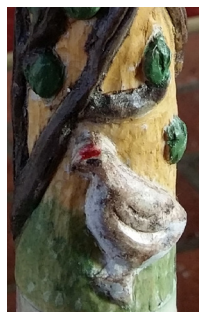
Birgitta Ricklund, samisk träkonstnär och hantverkare, fick i uppdrag av biskop Eva Nordung Byström att göra en ny en ny biskopsstav, så kallad kräkla, till Härnösands stift. Kräklan skulle vara lättare att bära än den tidigare, ungefär två kilo jämfört med dåvarande tio. Den skulle även ha tydliga samiska kopplingar, som samtidigt knyter an till kyrkans symboler och naturen.

”Det material som jag av naturliga själ valt för dess tillverkning är björken och alen. Alen som envist lever och överlever i svåra miljöer och den betydelse den har för oss vid firande av bröllop och dop. Björken som alltid varit och är vårt viktigaste material i såväl hantverket som naturen - ger värme och trygghet.

Min konstnärliga utformning av stavens motiv och symboler har skett i samråd med biskopen och hennes profession. Jag har genom mitt skapande, av stavens tillkomst, känt att hela min samiska själ finns invävd, karvad och skuren i en berättelse.

Begynnelsen är Jesu vandring genom och på vatten. Vattnets blå färg rinner av staven och alen låter sig omsvävas av liljebladen. Jag har låtit de skurna grenarna på staven bilda nätverk, dess trevande klättring längs staven visar på kamp, gemenskap, samarbete, tillåtenhet, värnande av naturens liv.

Ripans trygga plats vid dvärgbjörken, duvornas sökande efter fredsduvan, kristussymbolen med vilja och önskan om samhörighet. Olivträdets, björkens och vinrankans gemensamma styrka som lyfter kräklans naturliga strävan upp mot solen med mässingringarnas treenighet, med skallrande ljud och renhornets naturliga form, som får avsluta skapelsen. Biskopsstavens gula färg ska lysa upp vägen där budbäraren går fram.

**"Biskopen ska sprida värme på sin vandring
bland folket, samer – solens barn."**

Det mest fantastiska i hela berättelsen är nog att jag och min man, kanske rättare sagt min man, böjde unga björkar för att skapa material till herdestavar för att användas vid vallning av får redan för 30 år sedan.

När förfrågan om att tillverka biskopens stav kom gick jag ut för att se om någon av dessa tämjda björkar fanns kvar, och se...där fanns en enda kvar. Tänk att det fanns ett ämne till en biskopsstav stående på vår mark, väntande på detta uppdrag."

Birgitta Ricklund, samisk
konstsnickare

Samiskt hantverk smyckar Mariakapellet

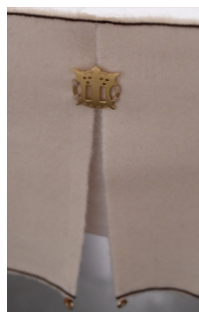
”När jag blev tillfrågad om uppdraget att göra ett samiskt alttarbrun till Härnösand domkyrka och Mariakapellet fick jag direkt känslan av att den naturliga färgskalan skulle stå i centrum och att det samiska symbolspråket skulle få tala. När jag i början av 2018 besökte domkyrkan och kapellet så förstod jag varför den mjukare färgskalan är mitt val.

Solkorset har i flera århundraden använts i samiskt hantverk och det kändes naturligt att gå tillbaka i historiken och hämta inspirationen, så som jag ofta arbetar med mina moderna samiska kläder.

Ett besök på Murberget, i Västernorrlands läns museums samlingar, fann jag svaret; i en liten renostform från Junsele av björk lagad med ståltråd.

Där fanns det solkors jag nu arbetat fram i applikationer på naturvit extra valkad vadmal, hemgarvat renskinn, återbrukat engelskt ylleyg, sentråd från renen, kläde i samiska färger (använt i våra dräkter) och sysilke.

Mitt val solkorset, för oss samer lika viktigt i nutid som dåtid, är mycket lika de liturgiska symboler som jag hittat i kyrkokonst från många århundraden. Tre kors för treenigheten, runt varje kors åtta dekorationer för våra samiska åtta årstider.

”Det är väldigt speciellt för oss samer att vi får känna oss inkluderade och att det samiska får ta fysisk plats i kyrkan.”

Vid brunets öppning/stängning på baksidan en Mariamalja i mässing. Ett självklart val i Mariakapellet och en tydlig samisk symbol som vi bytte till oss, oftast i silver, i dåtid. Mässing skyddar mot det onda i flera samiska områden, framför allt i det sydsamiska området. Hörnen är även dekorerade med mässingringar, en sydsamisk stark symbol till skydd och prydnad.

Mässingdetaljerna är tillverkade av den samiska silversmeden Randi Marainen.

Med detta och många stygn med tankar runt den väl upptrampade stig till kyrkan av oss samer pryds nu Mariakapellet. Tack för det fina uppdraget som ger mig och mitt folk en trygghet i detta kyrkorum.”

Anna-Stina Svakko, samisk formgivare och sameslöjdmästare

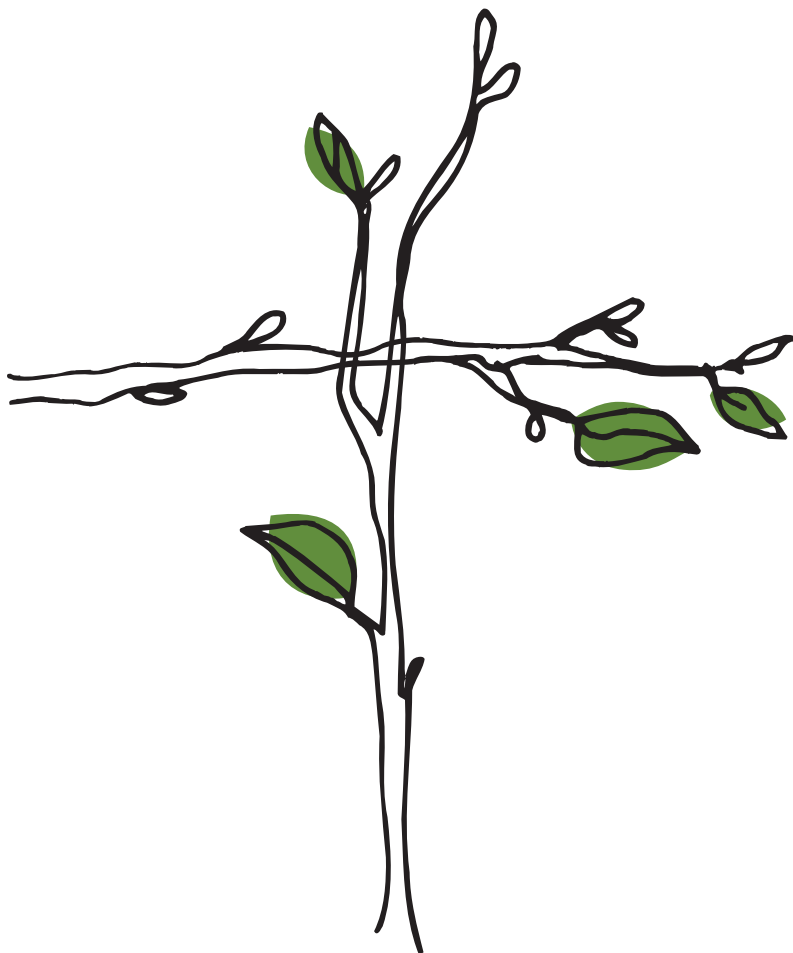

Foto: Lena Nilsson. Akar Holmgren. Lena Vik.

SVENSKA KYRKAN HÄRNÖSAND

POST- & BESÖKSADRESS:

FRANZÉNGATAN 18, 871 31 HÄRNÖSAND

TELEFON: 0611-288 00

WWW.SVENSKAKYRKAN.SE/HARNOSAND

WWW.FACEBOOK.SE/SVENSKAKYRKANHARNOSAND

WWW.INSTAGRAM.COM/SVENSKAKYRKANHARNOSAND